

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS REZOLIUCIJA

Dirbtinis intelektas valstybės valdymui

2026 m. gegužės 20 d. Lietuvos mokslų akademijoje įvyko konferencija-diskusija „Dirbtinis intelektas valstybės valdymui“, kurioje dalyvavo valstybės institucijų, mokslo bendruomenės, viešojo sektoriaus, teisės ir technologijų ekspertai. Renginyje aptartos Lietuvos dirbtinio intelekto strateginės kryptys, generatyvinio dirbtinio intelekto taikymo galimybės valstybės valdyme, lietuvių kalbos technologijų plėtra, viešojo sektoriaus skaitmeninimo iššūkiai bei dirbtinio intelekto keliamos teisinės ir etinės rizikos.

Diskusijų metu pažymėta, kad spartus dirbtinio intelekto technologijų vystymasis atveria naujas galimybes didinti valstybės institucijų veiklos efektyvumą, gerinti viešųjų paslaugų kokybę, stiprinti strateginį planavimą ir duomenimis grįstą sprendimų priėmimą. Kartu pabrėžta, kad Lietuvoje vis dar trūksta koordinuoto požiūrio, ilgalaikės kompetencijų stiprinimo strategijos bei sprendimų nacionaliniam technologiniam suverenitetui užtikrinti.

Atsižvelgdami į konferencijos metu išsakytas įžvalgas ir diskusijų rezultatus, konferencijos dalyviai rekomenduoja:

- mažinti dirbtinio intelekto sprendimų fragmentaciją viešajame sektoriuje, skatinant centralizuotą koordinavimą, bendros infrastruktūros kūrimą ir pakartotinai panaudojamų sprendimų diegimą valstybės institucijose; pažymėta, kad šiuo metu daugelis organizacijų vykdo pavienius technologinius pirkimus ir kuria analogiškus sprendimus atskirai, todėl neefektyviai naudojami valstybės ištekliai;
- stiprinti Lietuvos technologinį suverenitetą, vystant mažus ir vidutinio dydžio tikslinius dirbtinio intelekto modelius, skirtus prioritetinėms ekonomikos ir mokslo sritims, pvz., medicinai, gynybai, teisei, žaliajai ekonomikai, kibernetiniam saugumui, transportui, lietuvių kalbai; tokie modeliai leistų užtikrinti didesnę duomenų saugumą, kontrolę bei mažesnę priklausomybę nuo užsienio technologijų tiekėjų;
- didinti investicijas į dirbtinio intelekto mokslinius tyrimus ir specialistų rengimą, plečiant informatikos, informatikos inžinerijos, duomenų mokslo ir dirbtinio intelekto studijų programų bei doktorantūros vietų skaičių Lietuvos universitetuose; pabrėžta, kad kvalifikuotų specialistų ir tyrėjų trūkumas tampa vienu pagrindinių veiksnių, ribojančių Lietuvos pažangą dirbtinio intelekto srityje;

- stiprinti mokslo ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimą, didinant MTEP dalį nuo BVP, kuri atsilieka nuo pažangos plano, sudarant sąlygas mokslininkams aktyviau dalyvauti kuriant valstybės skaitmeninius sprendimus bei nacionalines dirbtinio intelekto strategijas;
- tobulinti inovacijų finansavimo modelius, numatant finansavimą ne tik technologinių sprendimų kūrimui, bet ir valstybės institucijų darbuotojų įsitraukimui; pažymėta, kad organizacijų atstovams būtina skirti laiko ir išteklių poreikių analizei, reikalavimų formavimui ir projektų koordinavimui, nes priešingu atveju institucijos neturi pakankamos motyvacijos aktyviai dalyvauti inovacijų kūrimo procese;
- užtikrinti, kad dirbtinio intelekto diegimas valstybės valdyme būtų grindžiamas skaidrumo, atsakomybės, žmogaus teisių apsaugos ir etikos principais, kartu kuriant aiškią reguliacinę ir metodinę aplinką viešajam sektoriui;
- skatinti atvirų duomenų, lietuvių kalbos išteklių ir nacionalinės skaitmeninės infrastruktūros plėtrą, siekiant sudaryti sąlygas pažangių dirbtinio intelekto sistemų kūrimui Lietuvoje.

Konferencijos dalyviai pabrėžia, kad dirbtinis intelektas tampa strateginės reikšmės technologija, nuo kurios priklausys valstybės konkurencingumas, viešojo sektoriaus efektyvumas ir gebėjimas užtikrinti kokybiškas paslaugas piliečiams. Todėl būtina formuoti ilgalaikę, koordinuotą ir mokslo žiniomis grindžiamą nacionalinę dirbtinio intelekto politiką.

Lietuvos mokslų akademija ir Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija, jungianti mokslo, verslo ir ekspertines kompetencijas dirbtinio intelekto srityje, yra pasirengusi koordinuoti reguliarius už dirbtinio intelekto diegimą atsakingų institucijų vadovų ir ekspertų susitikimus, padedant spręsti kylančius iššūkius, įgalinant gerosios praktikos sklaidą bei teikiant ekspertines įžvalgas.

Lietuvos mokslų akademijos prezidentas

akad. Vytautas Nekrošius

Lietuvos dirbtinio intelekto asociacijos prezidentas

dr. Linas Petkevičius